

761 1. Beh. af Lovf. om Anl. af Jernb. fra Tommerup—Årsens og fra Struer—Thisted.

762

til Fordel for andre Dile af Landet, og nu forlanger man, at de for at faae Vederlag derfor skulle yde betydelig yderligere Bidrag til de Jernveie, som der nu er Tale om at anlægge. Dette finder jeg ikke billigt. Den Grund, man har anført derfor, at der for Fremtiden ikke mere er Tale om at bygge egentlige Hovedaarer for Jernveistraffiken, men at der kun er Tale om at bygge Sidebaner, er et Argument, som jeg ikke kan tillægge nogen Vægt. Det forekommer mig nemlig indlysende, at denne Adskillelse mellem Stambaner og Sidebaner under alle Omstændigheder er og maa være overordentlig vilkaarlig. Jeg ser f. Ex. ikke nogen væsentlig Forskjel mellem den foreslaaede Bane fra Årsens til Tommerup og Banen fra Skanderborg til Silkeborg. Jeg ser ikke, hvorfor Silkeborgbanen ikke i lige saa fuldt Maal kan kaldes en Sidebane til Statsbanen som den eventuelle Bane fra Årsens til Tommerup, og hvad den Bane angaar, som skal føres igennem Thy til Thisted, forekommer det mig, at, naar man tager Kortet for sig, bliver det indlysende, at den i lige saa fuldt Maal maa siges at være en Fortsættelse af Statsbanen igennem den vestlige Del af Jylland, som Banen fra Aalborg over Hjørring til Frederikshavn er dette for den østlige Del af Halvøen. Jeg kan derfor ikke se Andet, end at det maa blive en fuldstændig Skjønssag, om man kan sige, at man nu anlægger en Fortsættelse af Hovedaarerne, eller om det er en Sidebane, som man tager fat paa. Det, som efter min Mening adskiller en Hovedbane fra en Sidebane, er ikke den konkrete Beliggenhed eller Retning af disse Baner, men det er den Maade, hvorpaa man anlægger dem, og det Diemed, i hvilket de bygges. En Sidebane bør efter min Mening bygges efter et andet Princip og med et helt eller dog tilbøieligt andet Formaal for Die end Banen for den store Trafik, og i den Henseende skal jeg tillade mig at fremhæve et Hovedsynspunkt, som er afgjørende for mig for Anlæget af Sidebaner, det nemlig at der bliver et langt større Antal Stationer paa Sidebanerne end paa de Baner, der skulle optage Hovedtraffiken. Det er det, hvorved en Sidebane alene kan adskilles fra en Hovedbane, at den er indrettet for den lokale Trafik, indrettet paa at passeres af den Slags Log, som i Lydsland kaldes „Lumpensammler“, nemlig saadanne, som standse ved hver halve Mil, ved Stationer, som ere byggede der og samle al den lokale Trafik, der ster i lokal Interesse, og fører denne ind til Brændpunkterne for Handel og Samsærjel. Det

forekommer mig ogsaa, naar jeg ser paa Slutningsbestemmelsen i det her foreliggende Lovforslag, hvor det i Overensstemmelse med, hvad der er gjort til Regel i Loven af 1873, siges, at de Distrikter, der nu ville faae Jernbaner, forsaavidt de hidtil ikke have betalt den fulde Expropriationsgodtgjørelse til Statskassen, men i Genhold til Loven af 1868 have havt Fritagelser og Lempelser, skulle yderligere sættes i Bidrag for den Tid, de ikke have betalt, det forekommer mig, siger jeg, at dette vil være en yderligere Ubillighed mod de Distrikter, hvorom der er Tale i dette Lovforslag, idet man derved vil lade dem betale fuldt Bidrag til Expropriationen for den Tid, i hvilken de vitterlig ikke have havt nogen væsentlig Nytte af de Jernbaner, der ere byggede her i Landet. Jeg vilde derfor i Genhold til Foranstaaende helst have set, at den høie Regering havde besluttet sig til at foreslaa den lovgivende Myndighed at anlægge disse Baner paa de samme Vilkaar, som hidtil ere fulgte med Hensyn til de øvrige Statsbaners Anlæg; men jeg interesserer mig saa levende ogsaa for dette Lovforslags Fremme, at jeg for ikke at hæmme den hele Udvikling af vor Jernbanebygning ogsaa kan gaa til at paalægge de vedkommende Distrikter et yderligere Bidrag ud over det, som de i Genhold til Loven af 1868 have betalt og fremdeles ville veeblive at betale, naar de derfor faae et blot nogenlunde passende Vederlag herfor; men i det foreliggende Lovforslag ydes der de paagjældende Kommuner slet ikke andet Vederlag end det, at de faae en Jernbane, et Gode, som de efter min Opfattelse have en ligefrem moralsk Ret til efter Alt, hvad der foreligger i Henseende til Bygning af vore Statsbaner. Der forlanges i dette Lovforslag af de paagjældende Distrikter henholdsvis et Bidrag af 80,000 og 100,000 Kr. pr. Mil af Banen; dette er efter min Mening et overordentlig stort Bidrag, ja endog et aldeles uforholdsmæssigt Bidrag i det Hele, der ikke gives de paagjældende Distrikter noget som helst andet Vederlag end selve Banerne. Man kunde vel sige, at f. Ex. den sydfynske Bane har ydet et langt større Bidrag til Banen fra Dønsø til Svendborg, end der her er Tale om. Det er fuldkommen rigtigt, at, hvis den sydfynske Bane var bleven bygget efter de Regler, som her foreslaas i dette Lovforslag, vilde den have kommet til at yde til Statskassen et Bidrag af 628,000 Kr.; i Stebet derfor er der ved privat Hjælp eller ved Bidrag dels fra Amtskommuner dels fra